

Efter C. S. Købke

Em. Barentzen & C° lith. Inst.

H. V. BISSEN.

Ny Portefeuille 1843.

Herman Vilhelm Bissen.

Figesom vi have benyttet den af Hr. C. S. Roskilde til „Dansk Folkekalender“ leverede Radering til det med nærværende Hefte af „My Portefeuille“ følgende Portrait af Bissen, saaledes skulle vi ogsaa tillade os efter Hr. Overleverer F. C. Øsens Skildring samme steds af den geniale Kunstners Personlighed og Liv at meddele vore Læsere nedenstaende biographiske Notitier.

Herman Vilhelm Bissen er født den 13de October 1798 i Byen Slesvig. Hans Fader er en Holstener, hans Moder Datter af en Skipper fra den dansktalende Deel af Slesvig.

Fra den tidligste Barndomsalder, saavist den kan vedligeholde sig i Erindringen, var Kunstdriften levende virksom og fremherskende hos Bissen. Alt hvad der kom ham fore, maatte eftergjøres i Tegning, Modellering eller ved Knivens Hjælp, idet han udskar Bildeber i Træ og Andet. Dette var hans Hovedlyst og hans rette Leg; til anden Leg var han mindre opslagt. Han vorede op med to Brødre og to Søstre. I blandt disse gif han som et blidt, men stille, i sig selv indesluttet Barn, der pleiede at have Sit for sig selv og følge sin egen Hu. Faderen eiede et Drejer-lab og besad adskillige Haandfærdigheder, som han sogte at lære Børnene, hvortil ogsaa de to af Drengene til Faderens Fornsielse viste Lyst og Ansæg; de ere nu begge Uhrmagere. Men paa Herman frugtede denne Undervisning ikke synderligt; han fulgte sin Natur, og ethvert forefaldende Materiale, som paa noget Maade var tjenligt, maatte modtage Præget af hans Dannelyst. Faldt der Sne,

saa vidste den Lilles Genius snart at gjøre Sneen til sit Marmor. Fik Drengen et Stykke Lakrits, saa maatte det gennemgaae en lang Række af Skifleser, før det kom til at opfylde sin sidste Bestemmelse. I Leergraven hentede han sig tidt vaade Fodder for at faae det kostelige bløde Stof som han kunde forvandle til Heste, Kør og Mennesker. I Barcen paa Træerne i sin lille Havelod og i Ryggen paa sin Eiendomsstol udstar han Ansigtet og Hoveder, for hvilke Arbeider Verden fun-dom lønnede ham med Utak. Ogsaa folte han snart til tekniske Vanskeligheder, som tidt kostede Barnet meget Hovedbrud, f. Ex. da han engang absolut vilde tegne Gaarden med alle 4 Fløje paa eengang. Han drev alt dette med den fulde Alvor, som hører Barnelegen til; og han har senere ytret, at naar han nu tænker tilbage paa hine Tider, saa synes det ham, som om han ikke har forandret sig, men driver Kunsten med samme Sind, som dengang.

Som Kunsten trænger til Paaskjennelse, saa fandt han ogsaa en Belynder, hvis Bis-fald nærede hans Lyst. Hvo var nærmere her til end den Nærmeste — Moderen! Hun tog hvad Barnet bragte hende af sit Arbeide, og viste det Opmærksomhed; først af Omhed, siden med Ahnelse. Da begyndte hun at gjemme hans Tegninger, som efterhaanden blevre bedre og bedre; blandt dem existere endnu Omrids af alle Husets Dyr, noiagtige og propre, men stive og alle seete fra Siden. — Tro Opfattelse og Gjengivelse af det Virkelig er den sande Forstole for Geniet.

I Året 1815 skulde Bissen confirmeres og da, efter Foreldrenes Bestemmelse, sættes i Snedkerlære. At dette ikke stede, og at han

umiddelbart kom ind paa den Vei, hvortil Naturen havde satet ham, dertil gav en Sygdom Anledning. Han blev nemlig paa samme Tid syg i Fodderne og maatte sidde hjemme en heel Winter. I denne Tid havde han god No til at fortsætte sine gamle Kunstsuelser, som nu allerede havde vælt Opmerksomhed hos Udstillige i Slesvig, deriblandt en Ven af Huset, Auctionsforvalter Westphal, og Historiemaleren Bshndel (som har udgivet den bekjendte slegvigske Altertavle i Steenstryk). Disse Mand laante ham Kobbere og Kridttegninger til at øve sig efter, og han gjorde betydelige Fremstridt. Han tegnede da og uafsladeligt den hele Winter under sin Sygdom, og imidlertid kom det til Beslutning hos de twende anførte Mand samt Profsi Callisen i Slesvig (siden Generalsuperintendent), ved eget og Andres Sammensud at tilveiebringe en aarlig Sum for tre Aar, saa at Bissen kunde komme til Kjøbenhavn og der uddannes til at blive Maler.

Saaledes naaede Bissen Oplyselsen af et Dnske, der maatte være ham det kjaereste og vigtigste. I November 1816 kom han til Kjøbenhavn og begyndte strax at besøge Kunst-academiets Tegne- og siden dets Modelstole. Han følte sig ikke vel i de fremmede Omgi-velsler, og til at danne sig et nyt Hjem imellem disse var han altfor frygtsom og tilbage-holden. Han arbeidede flittigt, men mistiv-sede om sin Fremgang, og dette nedslag ham saameget mere. Allerede i Foraaret eller Forsommeren 1818 vendte han tilbage til Slesvig i den Hensigt muligen at gaae til Tydfland. Da traf det sig, at H. K. Høihed Prinds Christian, vor nuregierende Konge, paa en Reise kom igjennem Slesvig, hvilken

Leilighed Bissens Vellynder Probst Callisen bemyttede til at vække Prindsens Interesse for den unge Kunstmaler. Bissen blev kaldt, maatte forevise sine Tegninger, og Prinsen tilsgæde ham en Understøttelse mod at han vendte tilbage til Kjøbenhavn og fortsatte sine Studier.

Samme Winter kom saaledes Bissen tilbage til Kjøbenhavn og vandt strax, det paas-sigende Aar 1819, Academiets store Guldmédaille. Samme Aar begyndte han at concurrere som Maler til den lille Guldmédaille men blev ikke færdig. Han udførte efter den Tid et Par Malerier, blandt hvilke Axel og Valborg, som har været at see paa Academiets Udstilling; og staffede sig et Erhverv ved at tegne eller male Portrætter.

Bissen blev med andre unge Kunstmaler ved Academiet holdt til at tegne flittigen efter den levende Model; men da dennes Former juist ikke var de mest fuldkomne, kjaedes Bissen ved dette Arbeide og begyndte til en Afverling at ombytte Sortkridtet med Levet og arbeide efter Modellen som Billedhugger. Det gif ham let fra Haanden, og Historiemaleren Professor Lund opmuntrede ham til at vedblive dermed.

Atter besluttede Bissen nu at concurrere til den lille Guldmédaille, men var lige til det sidste Dilekt tvivlaadig, om han skulle gjøre det som Maler eller som Billedhugger. Han forsynede sig derfor med begge Slags Redstab, da han gif til Concursen, i den Hensigt at bestemme sig efter Opgavens Bestaf-fenhed, dersom denne var bekvemmere for den ene Kunst end for den anden. Opgaven blev denne: Jacobs Sonner vase Faderen Josephs blodige Kjortel; — og den unge Kunstmaler var endnu lige ner, thi han fandt det opgivne

Emne at være lige bekvemt for Billedhuggeren og Maleren. Som han nu stod der i piinlig Urvished og Raadvildhed — thi der viste sig aldeles ingen Grund for ham til at begynde paa den ene Maade hellere end paa den anden, saa traf det sig just, at han havde faaet Farvespatelen i Haanden og i sin ure-lige Sindsbewægelse trækkede og hviede den imod Bordet; da knækkeude den med Et itu for ham, og da det nu vilde være ham vanskeligere at behandle Farverne, lod han dermed ogsaa Balget være afgjort. Han udførte da Opgaven som Billedhugger, i et Basrelief, hvorfor Medaillen blev ham tilsjendt 1821. Derefter modellerede han en lille Statue, Orpheus, som saaes paa Academiets Udstil-ling 1822.

Da Bissen ved disse Arbeider havde vist sit Talent og Daelighed, overdrog man ham at medvirke til Forskjonnelsen af det Indre af Christiansborg Slotskirke, som da var under Bygning. Han modellerede det sidstnævnte Aar de fire Serapher, som ere anbragte under denne Kirkes Hvælvning, samt i dette Aar og 1823 de fire Basreliefs ved Enderne af Sidetgangene, hvortil han (over selvvalgte bi-helste Emner) havde gjort Tegninger i Slesvig, ved et Besøg hos sine Foreldre; fremdeles de fire Engle i Medaillons ovenover Evangelisterne.

Endnu i Aaret 1823 vandt Bissen den store Guldmédaille ved et Basrelief, forestil-lende Jairi Datters Opvækkelse, og tiltraadte derefter i December den Udenlandsreise, hvor til der aabnes Adkomst ved at have vundet Academiets største og sidste Pris. Dog op-holdt han sig først et Par Maaneder i sin Familie, men gif derfra til Berlin, hvor han

saae Billedhuggeren Rauchs Arbeider, og til Dresden, hvis rige Kunstsamlinger han dog ikke meget besøgte; thi da hans Ophold kun var beregnet paa en fort Tid følte han sig forvirret ved de mange forskjellige Indtryk, hvormed han ikke skulde have Leilighed til at gjøre sig fortrolig. I Nürnberg betragtede han med stor Interesse Peter Vischers Monument over St. Sebalds Grav; men i München spildtes megen Tid for ham ved den særegne Levemaade, der fros. Man har nemlig fortælligt Øl i Bayern og drifte det ogsaa i stor Maengde; det er en Hovednydelse der i Landet; men Bissen, hvis Constitution ikke er stærk, følte sig besværet ved denne Levemaade, sov meget og var i meget af Tiden uoplagt til Virksomhed. Efter 5 Ugers Ophold i denne By, gif han med Maleren Ernst Meyer tilfods til Venedig, hvis hellige Bygningsværker gjorde et overraskende og stærkt Indtryk paa ham. Ogsaa her blev han dog paa Grund af Pengemangel længere, end han følte sig tilfreds ved Opholdet, og var, efter i nogen Tid at have kjaedet sig, glad ved at kunne fortsætte Reisen, da han havde været 5 Uger i denne Stad. I Florents saae han de gamle florentinske Mesterses Værker, men endnu med uoplade Dine, og kom saaledes omsider til Rom i September 1824.

Bissen gav sig strax til at besøge Kunst-gallerierne og Thorvaldsens Atelier og begyndte tillige selv paa at arbeide, men havde kun lidet Glæde deraf. Det var ham, som om han før ikke havde vidst, hvad Billedhugger-kunsten var, men nu ful Dinene aabnede ved Vaticanet og Thorvaldsen. Han følte sig dybt nedtrykt og havde mangt et træstæsst Dilekt, hvori han forekom sig selv som den, der i

Grunden hverken forstod at componere eller at tegne. Han modellerede i den Tid en sovende Bachantinde, og havde bragt denne Statue temmelig vidt, da han omsider mere og mere kom til at føle, at han ikke kunde gennemføre sin Idee — og slog Figuren itu.

Der var endnu Mere, som paa eengang trængte ind paa den fremstræbende Kunstner. Saavidt han havde bragt det paa Banen som Billedbanner, saa var det kun ugentlig at han kaldtes Billedhugger, thi han havde til den Tid endnu ikke arbejdet i Stenen. Man er fattig i Danmark og behjælper sig helst med Gibbs istedetfor Marmor; men vores Kunstnere komme derved let til at mangle den tidlige Øvelse, som siden vanskelig kan erstattes. Bissen begyndte med at udfore en Büste i Marmor og følte snart det hele Tryk af sin Uvandthed til dette Arbeide. Marmoret var ham saa haardt; han slog sine fingre; det Hele gik utaalelig langsomt: hvor piinligt for den, hvis Aand har vundet Frihed og Magt, at føle sig svag i Kampen med Stofset og Haandelaget! Bissen tilstaer, at hans Udholdenhed aldrig var paa en saadan Prøve, som ved denne Lejlighed og senere, da han ligeledes udførte sin „Blomsterpige“ i Marmor.

Under alt dette led han jevnlig af Gigt i Hovedet og af Landpine, hvilket ikke tjente til at gjøre hans Stemning mere fro og oplive hans Mod. Og dog anstrengte han sig uafsladelig, studerede blandt Rom's Kunstværker og gjorde den ene Skizze efter den anden, og flere Büster. Saaledes trængte han igjennem ved sit Genie og sin Flid; han levede og arbejdede sig ind i Kunsten.

I denne hans Udvilingsperiode var hans Forhold til Thorvaldsen saaledes, at han i

Ordets dybeste Forstand var kaldes hans Discipel, fordi han flittigen i dennes Atelier studerede hans Værker og havde i den store Mester, hvis denne ikke havde haft i Nogen: et Forbillede, der visste, hvorledes den Aand, der aabenbarer sig i Antikernes fjerne Skjønhed kunde leve og stabe paany i vores Tider. Han har ogsaa ved nogle Studier eller Arbeider modtaget Veileddning af Thorvaldsen, men dog neppe saaledes staat i noget varigt og sammenhængende Forhold til denne som Lærling; heller ikke i noget nærmere personligt Forhold; thi Bissen, som havde den dybeste Respect for Mesteren, hvis Storhed han kunde føle mere energisk, end de Fleste, blev derved — ifolge en allerede for herskt Retning ved hans Personlighed — kun desto mere frygtsom og tilbageholden ved de første Besøg hos Thorvaldsen, og disse bestemte tildeels det senere udvortes Forhold imellem dem.

I Slutningen af Februar 1827 gjorde Bissen tilligemed Freund en Udsigt fra Rom til Neapel og Pæstum, hvor han paa flere Maader folt sig bragt fremad ved den umiddelbare Vererelse med Oldtiden, hvori saa meget Stort og Smaat paa disse Stever sætter den Beskuerende. Fra Neapel gik han tilsoes til Palermo, derfra til Sydkysten af Sicilien, over Girgenti, Syracus, Taormina, og besteg Etna. I Mai var han igjen i Neapel, hvor Freund forlod ham for at gaae tilbage til Rom; selv blev han i Neapel den hele Sommer og fuldførte endnu samme År i Rom sit Basrelief: Sorgen over Hectors Lig, og endnu to andre: Christus, som vadsker Disciplestes Fodder, og Odyseus, der dræber Beiserne, hvilket han paa antik Büs lod colorere. Det næste Foraar (1828) be-

reiste han hele Toscana og nord der med sin fulde Sjæl de gamle toscanse Mesteres Værker, hvis dybe Reenhed og Simplicitet han nu havde lært at forstaae. De grebe ham saaledes, at han senere har tilstaaet, at ingen italiensk Maler efter Raphael siden den Tid har funnet fångsle ham. Efter Tilbagekomsten til Rom modellerede han sin første større Statue: Blomsterpigen, som han (1829—30) udførte i Marmor for H. R. H. Prinds Frederik og deresster, ommodelleret, for Hofraad Hambro (1830—31). Kjøbenhavnerne have set begge Exemplarerne ved Academiets Udstillinger 1832 og 1834.

I Efteraaret 1834 kom han tilbage til Kjøbenhavn, efter paa Beien at have besøgt Slesvig. Hans første Arbeide efter Hjemkomsten var den skjonne Statue: Valkyrien, hans Receptionstykke, for hvilket han blev Medlem af Kunstabdemiet, 1835. Bissen blev nu opfordret til at indlevere Tegning til det store Basrelief, hvormed Friisen i Christiansborg Slots Ridderhal stulde prydtes, og da han havde gjort det, blev dette store og rige Arbeide overdraget ham at udføre — desværre kun i Gibbs med Forpligtelse at levere det færdigt i fem Åar, som han og har efterkommet. Han fik til dette Arbeides Udførelse et Locale paa Materialgaarden bag Slottet, hvor han indrettede sit Atelier, der med Hensyn til den Mængde af betydelige Arbeider i Marmor, som er udgaaet derfra, ikke hidtil har haft sin Mage i Kjøbenhavn. I Efteraaret 1835 indtraadte han i Egteskab med Emilie Hedevig Müller, som han allerede før sin Udenlandsreise havde lært at kjende ved Besøg paa Frieden i Hossterfjord. Hun var dengang meget ung, neppeude af

Barnealderen; men den stille Tilbørlighed, han havde fattet, bar han troelig hos sig under sin elleveaareige Fraværelse. Hans Egteskab er blevet vesignet med tre Børn.

I lykkelige huselige Forhold udfoldede sig nu Bissens stille og rafslse Virksomhed og en Mængde fortæffelige Arbeider ere i dette Tidsrum udgaaede fra hans Atelier, der tilligemed hans elstværdige Personlighed støfede ham talrige Venner og Beundrere. Dog modnedes alt mere og mere en Beslutning hos ham til igjen at ombytte Kjøbenhavn med Rom for en Tid, en Forandring, hvortil hans svage Helbred gav ham en bestandig Tilskyndelse. Men under Forberedelserne her til døde hans elstede Ven, Billedhuggeren Professor Freund, og Bissen paatog sig først at lede Fuldførelsen af et af denne paabegyndt Arbeide, et 80 Aars langt Basrelief til Friisen i en Sal paa Christiansborg, som nu skalde udføres af yngre Kunstnere efter Freunds Legning og Skizze. Foruden den Deel han tog i dette Arbeide gjorde han endnu det for sin afstede Ven, at han i Forening med Prof. Høien fik den af Freund udførte Statue, Evangelisten Lucas, fremdraget af den ufortjente Ringeagt, hvori den ifolge Slotsbygmesterens, Comferentraad Hansens, Bestemmelse henstod, og anbragt i den Nische i Christiansborg Slotskirke, hvor den nu har sin rette Plads.

I midlertid var det ved Freunds Død ledigblevne Professorat ved Kunstabdemiet overdraget til Bissen. Dette fik dog ingen Indflydelse paa hans Reiseplan, og den 26 August 1841 begav han sig med sin Familie paa Beien til Rom, hvor han siden den Tid har levet, syslende med nye Arbeider, der have tilvundet ham ny Heder.